

Wojewoda Pomorski

WK-I.431.12.2026.KKR
Gdańsk, 17 czerwca 2026 r.

Wystąpienie pokontrolne

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Rada Gminy Somonino¹ (dalej: Rada Gminy).

Przedmiot kontroli:

realizacja zadań zleconych radom gmin z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowość i terminowość załatwiania skarg i wniosków.

Okres objęty kontrolą:

od 1 marca 2025 do 3 marca 2026 r.² w zakresie skarg i wniosków;
od 1 stycznia 2023 r. do 3 marca 2026 r.³ w zakresie wyborów ławników.

Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

kontrola planowa w trybie zwykłym, na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁴ oraz art. 258 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (dalej: kpa).

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

od 5 maja 2026 r. do 13 maja 2026 r.

¹ ul. Ceynowy 21, 83-314 Somonino

² w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność

³ w tym z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność

⁴ t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 428

⁵ t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Andrzej Sołtysek – Przewodniczący Rady Gminy Somonino⁶ (dalej: Przewodniczący Rady Gminy).

Skład zespołu kontrolującego:

Karolina Kozon-Rzankowska – starszy inspektor wojewódzki, kierownik zespołu kontrolującego,

Magdalena Janda – główny specjalista, członek zespołu kontrolującego.

Informacje wstępne:

Zgodnie z art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷ organami gminy są wójt oraz rada gminy. Do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej.

Zgodnie z art. 160 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych⁸ (dalej: pousp) ławników do sądów okręgowych oraz do sądów rejonowych wybierają rady gmin.

Wybory przygotowują gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Na podstawie art. 229 pkt 3 kpa rada gminy rozpatruje skargi na wójta i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw należących do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, natomiast zgodnie z art. 242 § 1 kpa rozpatruje wnioski, których przedmiotem są m.in. sprawy dotyczące ulepszenia organizacji czy usprawnienia pracy rady.

W trakcie czynności kontrolnych weryfikacji poddano:

- rejestr skarg i wniosków,
- dokumentację dotyczącą 5 spraw zarejestrowanych w rejestrze,
- informację o dniach i godzinach przyjęć obywateli w sprawach skarg i wniosków uzyskaną w formie oświadczenia,
- informację o komórce organizacyjnej lub wyznaczonych pracownikach, którym powierzono przyjmowanie skarg i wniosków uzyskaną w formie oświadczenia,
- dokumentację dotyczącą wyborów ławników sądowych.

Kontrolę przeprowadzono w trybie zdalnym, tj. poza siedzibą jednostki kontrolowanej,

⁶ akta kontroli: 10

⁷ t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 662

⁸ t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.

zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁹, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej i dokumentów w formie elektronicznej.

Ustalenia:

1. Prawdliwość oraz terminowość załatwiania skarg i wniosków.

Przyjmowanie i koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków powierzono do realizacji Kierownikowi Referatu Organizacyjnego¹⁰. Tym samym wypełniono obowiązek określony w § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków¹¹.

Przewodniczący Rady Gminy przyjmuje obywateli w sprawach skarg i wniosków w każdą środę w godzinach od 15:30 do 16:30¹². Uznać zatem należy, że spełniony został obowiązek wynikający z art. 253 § 2 i 3 kpa.

Do kontroli przedłożono rejestry skarg i wniosków za rok 2025 i 2026 (dalej: rejestry)¹³, w których ewidencjonowano poszczególne sprawy w zakresie skargowo-wnioskowym. Kontrolujący zwrócili uwagę, iż rejestry te są tożsame z rejestrami przedłożonym w prowadzonej równolegle kontroli w Urzędzie Gminy Somonino. W okresie objętym kontrolą zarejestrowano w nich 17 spraw w 2025 r. i 4 sprawy w 2026 r., z czego tylko 5 spraw było procedowane przez Radę Gminy¹⁴.

Jak wynika z wyjaśnień Przewodniczącego Rady¹⁵ „przedłożone do kontroli rejestry skarg i wniosków za 2025 r. i 2026 r. prowadzone są wspólnie dla Rady Gminy oraz Urzędu Gminy z uwagi na przyjętą organizację pracy oraz rozwiązania funkcjonujące w systemie EZD PUW”. Zauważyć należy, że taki sposób prowadzenia rejestrów wymaga każdorazowo wnikliwej analizy całości dokumentacji w celu rozdzielenia spraw na poszczególne organy co może być pracochłonne przy większej ilości spraw.

Mimo uwag dotyczących sposobu rejestrowania pism stwierdzono, że Rada Gminy dokonuje rejestracji skarg i wniosków oraz przechowuje związaną z nimi dokumentację w sposób ułatwiający kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych skarg i wniosków, o czym stanowi art. 254 kpa.

Kontroli poddano 4 skargi i 1 wniosek.

⁹ t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 158

¹⁰ oświadczenie Przewodniczącego Rady Gminy z 4 maja 2026 r., akta kontroli: 14

¹¹ Dz.U. Nr 5, poz. 46

¹² oświadczenie Przewodniczącego Rady Gminy z 4 maja 2026 r., akta kontroli: 15

¹³ akta kontroli: 12-13

¹⁴ pismo Przewodniczącego Rady Gminy z 4 marca 2026 r., akta kontroli: 2

¹⁵ pismo Przewodniczącego Rady Gminy z 18 maja 2026 r., akta kontroli: 29

Zarejestrowane sprawy zostały we właściwy sposób zakwalifikowane jako skargi lub wnioski w rozumieniu działu VIII kpa. We wszystkich sprawach Rada Gminy poprawnie uznała siebie za organ właściwy do ich rozpatrzenia. Jednak w przypadku 1¹⁶ ze skarg, na podstawie art. 232 § 2 kpa, podjęła decyzję o przekazaniu jej - z uwagi na charakter skargi - do załatwienia przełożonemu służbowemu, jednocześnie informując skarżącego o podjętych działaniach.

3 skargi i wnioski¹⁷ zostały rozpatrzone w ustawowym terminie¹⁸ lub w terminie wskazanym przez Przewodniczącego Rady Gminy na podstawie art. 36 § 1 kpa. W przypadku jednej ze skarg¹⁹ nie dotrzymano terminu wskazanego w zawiadomieniu o niezłaławieniu sprawy w terminie, skierowanym do skarżącego.

Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Przewodniczącego Rady Gminy²⁰ „odpowiedź na skargę została przekazana skarżącej z jednodniowym opóźnieniem względem obowiązującego terminu. Opóźnienie miało charakter incydentalny i wynikało z konieczności ostatecznej weryfikacji treści pisma oraz zapewnienia kompletności przekazywanych informacji. Jednocześnie podkreśla się, że przekroczenie terminu było nieznaczne, nie miało wpływu na możliwość zapoznania się przez skarżącą ze stanowiskiem organu ani nie naruszyło jej uprawnień procesowych. Podjęto działania organizacyjne mające na celu dochowanie terminów w przyszłości. Pracownik odpowiedzialny za prowadzenie sprawy został ustnie pouczone o konieczności zachowania terminowości przy realizacji obowiązków służbowych oraz zwrócono uwagę na potrzebę bieżącego monitorowania terminów”.

Zawiadomienia o niezłaławieniu sprawy w terminie każdorazowo były podpisywane przez przewodniczącego Rady Gminy i zawierały elementy, o których mowa w art. 36 § 1 kpa, za wyjątkiem pouczenia o możliwości wniesienia ponaglenia, które nie zostało ujęte w 3²¹ sprawach.

Przewodniczący Rady Gminy wyjaśni²², że „zawiadomienia o niezłaławieniu sprawy w terminie nie zawierały pouczenia o prawie wniesienia ponaglenia z uwagi na przeoczenie formalne przy sporządzaniu pism, wynikające ze stosowania dotychczas obowiązującego wzoru zawiadomienia. Uchybienie miało charakter proceduralny i nie było działaniem celowym. Jednocześnie strona nie została pozbawiona możliwości skorzystania ze środków przewidzianych przepisami prawa. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością dokonano weryfikacji stosowanych wzorów pism oraz zobowiązano pracownika do każdorazowego

¹⁶ SE1.1510.7.2025.AM, akta kontroli: 17

¹⁷ SE1.1510.3.2025.AM, SE1.1510.2.2026.AM, SE1.1510.3.2026.AM, SE1.1510.4.2026.AM akta kontroli: 16, 18-19, 30

¹⁸ art. 237 kpa

¹⁹ SE1.1510.7.2025.AM, akta kontroli: 17

²⁰ pismo Przewodniczącego Rady Gminy z 18 maja 2026 r., akta kontroli: 29

²¹ SE1.1510.3.2025.AM, SE1.1510.7.2025.AM, SE1.1510.2.2026.AM, akta kontroli: 16-18

²² pismo Przewodniczącego Rady Gminy z 18 maja 2026 r., akta kontroli: 29

zamieszczania wymaganych pouczeń zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego”.

Przy ocenie terminowości uwzględnia się poinformowanie skarżącego przez Przewodniczącą Rady Gminy, mimo braku uchwały Rady Gminy w tej sprawie, o przyczynach niezalatwienia skargi w terminie miesiąca oraz o nowym terminie załatwienia skargi.

Na podstawie dokonanych ustaleń, kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

2. Przebieg i organizacja wyborów ławników.

Art. 160 § 1 pousp określa, że ławników do sądów powszechnych wybiera rada gminy, której obszar jest objęty właściwością tychże sądów.

Podczas kontroli ustalono, że pismem z 19 maja 2023 r., w oparciu o art. 161 § 1 pousp, Prezes Sądu Okręgowego w Gdańsku poinformował Radę Gminy, iż na kadencję 2024-2027 powinna wybrać 3 ławników do Sądu Rejonowego w Kartuzach²³, w tym 2 do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy.

Ustalono, że na ławników do ww. sądu zgłoszono 3 kandydatów. Zgłoszeń dokonali Prezes Sądu Rejonowego w Kartuzach oraz co najmniej 50 obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru, w terminie do 30 czerwca 2023 r., zgodnie z art. 162 § 1 pousp²⁴.

W myśl art. 163 § 2 pousp 30 sierpnia 2023 r. Rada Gminy podjęła uchwałę nr LV/530/2023 w sprawie powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników²⁵.

20 września 2023 r. odbyło się posiedzenie zespołu opiniującego kandydatów na ławników (dalej: Zespół), podczas którego dokonano analizy złożonej dokumentacji dotyczącej każdego z kandydatów i stwierdzono, iż zgłoszenia dwóch z nich spełniają wszystkie wymogi formalne określone w ustawie. Natomiast do dokumentacji jednego z kandydatów nie dołączono informacji z Krajowego Rejestru Karnego. W związku z powyższym 27 września 2023 r. Rada Gminy podjęła uchwałę nr LVI/533/2023 w sprawie zgłoszenia kandydata na ławnika, które pozostawiła bez dalszego biegu, z uwagi na niespełnienie wymagań formalnych.

²³ akta kontroli: 24

²⁴ akta kontroli: 21

²⁵ akta kontroli: 21

Również 27 września 2023 r. Rada Gminy podjęła uchwałę nr LVI/534/2023 w sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku informacji o kandydatach na ławników.

W dniu 23 października 2023 r. odbyło się posiedzenie Zespołu, podczas którego ponownie dokonano analizy dokumentacji kandydatów, uzupełnionej o informację od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gdańsku. Stwierdzono, że obydwaj kandydaci spełniają wymogi formalne.

Wyboru 2 ławników dokonano w terminie wskazanym w art. 163 § 1 pousp podejmując 24 października 2023 r. uchwałę nr LVII/553/2023 w sprawie wyboru ławników do Sądu Rejonowego w Kartuzach.

Rada Gminy wypełniła również obowiązek wynikający z § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu postępowania z dokumentami złożonymi radom gmin przy zgłaszaniu kandydatów na ławników oraz wzoru karty zgłoszenia (dalej: rozporządzenie MS)²⁶, terminowo pismem z 25 października 2023 r. przesyłając do Sądu Rejonowego w Kartuzach dane wybranych ławników wraz z dokumentami²⁷, o których mowa w art. 162 § 2-4 pousp.

Pismem z 11 grudnia 2023 r. Prezes Sądu Okręgowego w Gdańsku poinformował Radę Gminy o konieczności przeprowadzenia wyborów uzupełniających i dokonanie wyboru 2 ławników do Sądu Rejonowego w Kartuzach²⁸, w tym 1 do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy.

W związku z powyższym w myśl art. 163 § 2 pousp 20 grudnia 2023 r. Rada Gminy podjęła uchwałę nr LIX/570/2023 w sprawie powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników²⁹ oraz uchwałę nr LIX/571/2023 w sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników.

Ustalono, że w ramach wyborów uzupełniających do 15 stycznia 2024 r. wpłynęły 2 zgłoszenia kandydatów: jedno dokonane przez Prezesa Sądu Rejonowego w Kartuzach³⁰ oraz jedno przez co najmniej 50 obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru. Proces opiniowania kandydatów na ławników przebiegł zgodnie z art. 162 § 9 pousp.

²⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1474

²⁷ akta kontroli: 21

²⁸ akta kontroli: 22

²⁹ akta kontroli: 22

³⁰ akta kontroli: 22

Rada Gminy dokonała wyboru ławników, podejmując 21 lutego 2024 r. uchwałę nr LXII/589/2024 w sprawie wyborów uzupełniających ławników do Sądu Rejonowego w Kartuzach

Pismem z 23 lutego 2024 r. Rada Gminy przesłała Prezesowi Sądu Rejonowego w Kartuzach ww. uchwałę oraz karty kandydatów, którzy zostali wybrani wraz z dokumentami, o których mowa w art. 162 § 2-4 pousp, realizując tym samym postanowienia § 4 rozporządzenia MS.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, iż wśród dokumentacji przekazanej do analizy kontrolnej znalazły się kserokopie dokumentów kandydatów, którzy zostali wybrani na ławników zarówno w pierwszym terminie jak i w wyborach uzupełniających. W dokumentacji wraz z kopią karty zgłoszenia znajdowały się między innymi kopie zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia kandydata czy listy osób zgłaszających kandydata wraz z ich peselami oraz adresami zamieszkania.

Przewodniczący Rady Gminy wyjaśnił, że „Kopie dokumentów dotyczących kandydatów na ławników były przechowywane w celu zapewnienia kompletności dokumentacji z przebiegu procedury wyboru ławników oraz możliwości wykazania prawidłowości działań Rady Gminy w przypadku kontroli, postępowań wyjaśniających lub rozpatrywania skarg. Przechowywanie dokumentacji miało charakter pomocniczy i służyło zabezpieczeniu interesu prawnego organu, w szczególności potwierdzeniu spełnienia przez kandydatów wymogów ustawowych oraz prawidłowości przeprowadzenia procedury wyborczej. Dokumenty te podlegają zbieraniu i archiwizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami kancelaryjno-archiwalnymi na zasadzie art. 6 ust. 1 lit. c RODO w zw. z art. 160 § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych”³¹.

Podkreślenia wymaga, że brak jest podstaw do przechowywania w aktach kserokopii dokumentacji, o której mowa w art. 162 § 2-4 pousp. Przepisy rozporządzenia MS stanowią, że dokumentację przekazuje się właściwemu sądowi, a w przypadku kandydata, który nie został wybrany na ławnika, jest ona zwracana podmiotowi zgłaszającemu kandydata na ławnika albo samemu kandydatowi. Jeżeli dokumentacja nie zostanie odebrana, zgodnie z przepisami podlega zniszczeniu. Po wyborze ławników i przekazaniu oryginałów do sądu, Rada Gminy nie realizuje już celu, dla którego przetwarzała dane kandydatów oraz osób ich zgłaszających. Wobec czego nie ma podstaw prawnych do dalszego przechowywania kopii dokumentów, a tym samym nie ma zastosowania przywołany przez Przewodniczącego Rady Gminy przepis art. 6 ust 1 lit. c³² Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku

³¹ Pismo Przewodniczącego Rady Gminy z 18 maja 2026 r., akta kontroli: 29

³² Przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze.

z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Co więcej, same kserokopie nie stanowią dokumentu urzędowego ani dowodu w świetle prawa wobec czego nie podlegają obowiązkowej archiwizacji w archiwach państwowych czy zakładowych.

Ponadto, w trakcie kontroli ustalono, że dokumentacja kandydata na ławnika, która została pozostawiona bez dalszego biegu została przez niego odebrana w dniu 16 listopada 2023 r., zgodnie z § 5 rozporządzenia MS³³.

Na podstawie dokonanych ustaleń kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- 1) w przypadku 3 spraw niezawarcie w zawiadomieniach o niezafatwieniu sprawy w terminie pouczenia o możliwości wniesienia ponaglenia, o którym mowa art. 36 § 1 kpa;
- 2) w przypadku 1 sprawy niedochowanie terminu wskazanego w zawiadomieniu o niezafatwieniu sprawy w terminie, co stanowi naruszenie art. 237 kpa;
- 3) przechowywanie kserokopii dokumentów dot. wybranych ławników po przekazaniu oryginałów dokumentacji do właściwego sądu, co stanowi naruszenie rozporządzenia MS.

Przyczyną powyższych nieprawidłowości jest nieprzestrzeganie przepisów kpa, rozporządzenia MS, a także niedopatrzenie.

Skutkiem powyższych nieprawidłowości jest naruszenie przepisów kpa i rozporządzenia MS

Osoby odpowiedzialne: Rada Gminy, Przewodniczący Rady Gminy oraz pracownik zatrudniony na stanowisku ds. obsługi Rady Gminy i jej organów.

Ocena kontrolowanej działalności: pozytywna z nieprawidłowościami.

Zalecenia i wnioski:

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej³⁴ (dalej: ustawa o kontroli), zalecam:

³³ akta kontroli: 21

³⁴ t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 158

- 1) zawieranie w zawiadomieniu o niezakończonym skargi w terminie pouczenia o możliwości wniesienia ponaglenia, zgodnie art. 36 § 1 kpa w związku z art. 237 § 4 kpa;
- 2) załatwianie spraw w terminie określonym w art. 237 kpa;
- 3) postępowanie z dokumentacją dot. kandydatów na ławników zgodnie z zapisami rozporządzenia MS.

Ponadto biorąc pod uwagę powyższe ustalenia formułuję następujący wniosek:

- wskazane jest prowadzenie odrębnego rejestru skarg i wniosków, który pozwoli na przejrzyste przedstawienie informacji dotyczących tego rodzaju spraw, w tym informacji o ich liczbie.

Proszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego dokumentu, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Beata Rutkiewicz
Wojewoda Pomorski

/dokument podpisany elektronicznie/